

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Кримінологія»

Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Освітньо-професійна програма	«Право»
Факультет	юридичний
Кафедра	кафедра кримінально-правових та адміністративно-правових дисциплін
Семестр	6
Кількість кредитів	3
Мова викладання	українська
Викладач	професор, д.ю.н. Богатирьов Іван Григорович
Контактна інформація	vanbogatyrov@gmail.com

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ

Анотація	Вивчення «Кримінології» передбачає ознайомлення студентів і слухачів з основами кримінології, її предметом, методикою, системою, кримінологічною характеристикою та запобіганням окремих видів злочинності: злочинності серед неповнолітніх, корупційної, організованої, злочинності в умовах гібридної війни, злочинності у сфері оподаткування, економічної злочинності, сімейно-побутової злочинності, пенітенціарної злочинності, кіберзлочинності тощо.
Мета та цілі	Метою в курсу вивчення навчальної дисципліни «Кримінологія» є надати студентам, і слухачам, які вивчають курс кримінології, науково обґрунтоване уявлення про сучасний стан злочинності в Україні та її ціну, про кримінологічні риси особи злочинця і потерпілого, негативні явища і процеси, які її обумовлюють, а також про теорію запобігання злочинності й окремих її проявів.

Результати навчання	У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати: терміни і поняття кримінологічної науки, методику проведення кримінологічних досліджень, кримінологічну характеристику окремих видів злочинності, комплекс заходів запобігання злочинності.
Soft skills: соціально-психологічні аспекти професійної компетентності, що відповідають заявленим цілям програми	Soft skills (соціально-психологічні аспекти професійної компетентності): здатність аналізувати та оцінювати, інтерпретувати; здатність логічно мислити, креативно діяти; планувати та управляти часом, презентувати себе і свою позицію: діяти відповідально.
Пререквізити	Кримінальне право; Кримінальне процесуальне право; Судові та правоохоронні органи.

СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Тема	План, короткі тези	Завдання
Тема 1. Вступ у кримінологію.	<p>Поняття кримінології. Кримінологія як загальнотеоретична наука та навчальна дисципліна. Соціологічний та правовий аспекти кримінології. Предмет кримінології. Загальна характеристика предмета кримінології. Злочинність, особистість злочинця, причини та умови злочинності, протидія злочинності як складові предмету кримінології.</p> <p>Завдання, які вирішуються кримінологами при їх дослідженні. Місце кримінології в системі юридичних та інших наук. Взаємодія кримінології з кримінальним правом та іншими науками кримінально-правового циклу: кримінальним процесом, криміналістикою, кримінально-виконавчим правом. Використання в кримінології даних кримінально-правової та інших галузей статистики.</p> <p>Зв'язок кримінології з іншими юридичними науками: цивільного права, сімейного, адміністративного, трудового права.</p>	Анотація матеріалу, практичні завдання
Тема 2. Злочинність в Україні та її основні характеристики.	<p>Поняття злочинності. Розвиток наукових позицій щодо розуміння сутності та природи злочинності. Співвідношення понять “злочинність” і “злочин”.</p> <p>Характеристика основних ознак злочинності. Основні якісно-кількісні показники злочинності: рівень, структура, динаміка злочинності. Визначення показників злочинності. Зміст та джерела статистичної інформації. Поняття рівня злочинності. Коефіцієнти злочинності. Значення визначення рівня злочинності при вивченні злочинності.</p> <p>Поняття структури злочинності. Питома вага окремих видів злочинності у структурі злочинності. Підстави структурування злочинності. Значення вивчення структури злочинності для кримінологічних досліджень. Поняття та способи вимірювання динаміки злочинності.</p>	Практичні завдання

	Науково-практична мета аналізу динаміки злочинності.	
Тема 3. Особа злочинця.	<p>Поняття особистості злочинця. Завдання та значення вивчення особистості злочинця. Межі вивчення поняття особистості злочинця. Рівні кримінологічного вивчення особистості злочинця – індивідуальний, груповий, загальносоціальний. Соціологічний та біологічний (антропологічний) напрямки вивчення особистості злочинця. Характеристика окремих наукових концепцій.</p> <p>Загальні закономірності формування криміногенної спрямованості особистості. Структура особистості злочинця. Кримінологічна характеристика особистості злочинця за окремими ознаками. Соціально-демографічна характеристика особистості злочинця. Характеристика особистості злочинця за соціально-рольовими ознаками. Морально-психологічні ознаки особистості злочинця.</p> <p>Характеристика особистості злочинця за кримінально-правовими ознаками.</p>	Практичні завдання
Тема 4. Детермінація злочинності. Причини та умови вчинення конкретного злочину.	<p>Поняття причин та умов конкретного злочину. Механізм злочинної поведінки: поняття та основні структурні частини Види механізму злочинної поведінки. Умови формування криміногенної спрямованості особистості та їх роль у вчиненні злочину. Криміногенний вплив на особу соціального мікро- та макросередовища.</p> <p>Поняття та роль конкретної життєвої ситуації у формуванні мотиву і мети злочину та реалізації рішення вчинити злочин. Види конкретних життєвих ситуацій.</p> <p>Віктимологічний аспект злочинної поведінки. Віктимність як сукупність властивостей потерпілого. Роль віктимної поведінки у механізмі злочинної поведінки. Види віктимної поведінки. Класифікація потерпілих від злочину.</p>	Практичні завдання
Тема 5. Кримінологічна теорія запобігання злочинності.	<p>Поняття «правовий статус засуджених». Основи</p> <p>Поняття протидії злочинності. Співвідношення понять “протидія злочинності”, “попередження злочинів”, “профілактика злочинів”, “запобігання злочинності”, “припинення злочинів”, “боротьба зі злочинністю”. Мета, завдання та рівні протидії злочинності. Принципи здійснення превентивної діяльності. Організаційні та правові засади протидії злочинності. Загальна характеристика</p> <p>Система заходів протидії злочинності. Класифікація заходів протидії злочинності: загальносоціальні та спеціально-кримінологічні заходи. Рання та безпосередня профілактика злочинів.</p> <p>Загальна характеристика системи суб’єктів протидії злочинності. Види суб’єктів протидії злочинності: загальні та спеціальні суб’єкти. Характеристика превентивної діяльності окремих суб’єктів протидії злочинності.</p> <p>Правоохоронні органи в системі суб’єктів протидії злочинності. Класифікація суб’єктів за характером провідної функції, виконуваної ними у сфері протидії злочинності.</p>	Практичні завдання.
Тема 6. Злочинність серед неповнолітніх і заходи її запобігання.	<p>Поняття та основні ознаки злочинності неповнолітніх. Рівень, структура і динаміка злочинності неповнолітніх. Латентність злочинності неповнолітніх. Причини злочинності неповнолітніх. Роль факторів мікро- та макросередовища у формуванні криміногенної спрямованості неповнолітнього злочинця.</p> <p>Кримінологічна характеристика особистості</p>	Практичні завдання.

<p>Тема 7. Корупційна злочинність і заходи її запобігання.</p>	<p>неповнолітнього злочинця. Особливості морально-психологічних властивостей неповнолітніх злочинців.</p> <p>Протидія злочинності неповнолітніх. Суб'єкти протидії злочинності неповнолітніх. Система загальносоціальних та спеціально-кримінологічних заходів протидії злочинності неповнолітніх.</p> <p>Поняття корупційної діяльності. Стан з корупції у країні та її найхарактерніші прояви. Законодавча база боротьби з корупційною діяльністю. Особа корупціонера.</p> <p>Причини й умови, що сприяють корупційним проявам на сучасному етапі. Основні напрями профілактики корупційних проявів правоохоронними органами та іншими суб'єктами профілактики. Зарубіжний досвід боротьби із корупцією.</p>	<p>Практичні завдання.</p>
<p>Тема 8. Організована злочинність і заходи її запобігання.</p>	<p>Кримінологічна характеристика професійної та організованої злочинності. Поняття професійного злочинця, його основні ознаки. Відмінність між поняттями професійного злочинця і злочинця-рецидивіста. Категорії злочинців у сучасній професійній злочинності. Види злочинних формувань у професійній злочинності. Кримінальна субкультура. Організована злочинність як суспільне і кримінальне явище. Її виникнення, розвиток і сучасний стан у світі і в Україні. Основні ознаки організованої злочинності, її відмінність від злочинності професійної.</p> <p>Основні напрями запобігання професійній і організованій злочинності. Правоохоронні органи, інші відомства та установи, покликані здійснювати боротьбу з професійною і організованою злочинністю. Основні напрями й організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю.</p>	<p>Практичні завдання.</p>
<p>Тема 9. Злочинність у сфері оподаткування і заходи її запобігання.</p>	<p>Кримінологічна характеристика злочинності у сфері оподаткування. Ухилення від оподаткування. Масштаби несплати податків і платежів.</p> <p>Причини та умови злочинності у сфері оподаткування. Причини ухилення населення від оподаткування. Оптимізація оподаткування.</p> <p>Заходи запобігання злочинності у сфері оподаткування. Основні напрями запобігання злочинності у сфері економіки. Економічні заходи запобігання. Організаційні заходи. Декриміналізація кримінальної відповідальності за ухилення від сплати податків, зборів та інших обов'язкових платежів.</p>	<p>Практичні завдання.</p>
<p>Тема 10. Пенітенціарна злочинність і заходи її запобігання.</p>	<p>Пенітенціарна злочинність. Злочинність у місцях несвободи. Кримінологічна характеристика пенітенціарної злочинності. Причини та умови пенітенціарної злочинності. Пенітенціарна віктимізація.</p> <p>Запобігання пенітенціарним злочинам. Прогноз пенітенціарної злочинності. Система заходів запобігання пенітенціарній злочинності. Усунення причин та умов пенітенціарної злочинності.</p>	<p>Практичні завдання.</p>

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Обов'язкова:

1. Богатирьов І. Г. Кримінологія: підручник. Київ : Дакор, 2018. 352с.
2. Кримінологія : академічний підручник [Богатирьов І.Г., Колб О.Г, Топчий В.В. та ін]; за заг ред д-ра юрид. наук, проф. І.Г. Богатирьова, Чернівці: Технодрук, 2020. 336 с.
3. Кримінологія : підручник / О.М. Джужа, В.В. Василевич, В.В. Чернея, С.С Чернявський та ін. ; за заг ред д-ра юрид. наук, проф. В.В. Чернея; за наук ред д-ра юрид. наук, проф.. О.М. Джужі, Київ : ФОП Маслаков, 2020. 612 с.
4. Кримінологія. Академічний курс / Кол. авторів; за заг. ред. О.М. Литвинова. Київ: Видавничий дім «Кондор», 2018. 538 с.
5. Кримінологія: підручник / А.М. Бабенко, О.Ю. Бусол, О.М. Костенко та ін.; за заг. ред. Ю.В. Нікітіна, С.Ф. Денисова, Є.Л. Стрельцова. 2-ге вид., перероб. та допов. Харків : Право, 2018. 416 с.
6. Кримінологія: підручник : практикум / [кол. авт.: Ю. В. Александров та ін.]; НАН України, Київ. ун-т права. Київ : Юрінком Інтер, 2017. 341 с.

Додаткова

7. Богатирьов І. Г. Кримінологія : навч. посібник. Київ : Дакор, 2016. 140 с.
8. Вербенський М. Г. Транснаціональна злочинність: монографія / Вербенський М. Г. Дніпропетровськ : Дніпр. держ. ун-т. внутр. справ; Ліра ЛТД, 2009. 356 с.Кримінологія: Загальна та Особлива частина [підручник для студентів юрид. спец. вищ. навч закладів] : заг. ред. проф. І. М. Даньшина. Харків : Право, 2003. 352 с.
9. Дрьомін В. М. Кримінологія. Навчально-методичний посібник. Одеса : Національний університет «Одеська юридична академія», 2015. 144 с. (Сер. «Навчально-методичні посібники»).
10. Закалюк А. П. Курс сучасної української кримінології: теорія і практика: У 3-х кн. Київ : Ін Юре, 2007. Кн. 1: Теоретичні засади та історія української кримінологічної науки. 424 с.
11. Кримінологія : курс лекцій; заг. ред. Т. В. Корнякової. Донецьк : ЛІРА, 2014. – 244 с.
12. Кримінологія : навч. посіб. / О.Є. Михайлов, А.В. Горбань, В. В. Міщук. Київ : Знання, 2012. 565с.
13. Кримінологія : підручник : ред. В. В. Голіни, Б. М. Головкина. Харків : Право, 2014. 440 с.
14. Кримінологія. Загальна частина : навчальний посібник; заг. ред. О. М. Бандурка. Харків : Вид-во ХНУВС, 2010. 240 с.
15. Орлов Ю.В. Політико-кримінологічна теорія протидії злочинності: Монографія. Харків: Діса плюс, 2016. 656 с.
16. Українська кримінологічна енциклопедія / за заг. ред. В.В. Чернея, В.В. Сокурєнка; упоряд. О.М. Джужа, О.М. Литвинов. Харків-Київ: ХНУВС; НАВС; Кримінол. асоц. України, 2017. 804 с.

Законодавство

17. Конституція України від 28.06.1996 р. (зі змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.
18. Загальна декларація прав людини, прийнята і проголошена резолюцією 217 А (III) Генеральної Асамблеї ООН від 10 грудня 1948 року. URL : http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/995_015.
19. Конвенція ООН проти корупції 2003 року. Конвенцію ратифіковано із заявами Законом від 18 жовтня 2006 р. URL : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_c16.
20. Резолюція Генеральної Асамблеї ООН №62/153 (2008), п. 10. URL : <http://www.refworld.org/cgi-bin/texis/vtx/rwmain/opendocpdf.pdf?reldoc>

21. Конвенція Організації Об'єднаних Націй про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок URL : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_207.
22. Конвенція про кіберзлочинність. *Офіційний вісник України*. 2007. № 65. Ст. 2535.
23. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>
24. Кримінальний процесуальний кодекс України: Кодекс України від 13.04.2012 р. № 4651-VI. URL: www.rada.gov.ua
25. Кримінально-виконавчий кодекс: Кодекс України від 11.07.2003 р. № 1129-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1129-15>
26. Закон України Про запобігання та протидію домашньому насильству від 7 грудня 2017. URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2229-19>
27. Закон України «Про боротьбу з тероризмом». *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 2003. №25. Ст. 180.
28. Закон України «Про національне антикорупційне бюро України» від 14.10.2014 №698-VII. *Голос України*. 2014. №206.
29. Про концепцію державної політики у сфері боротьби з організованою злочинністю : Указ Президента України від 21 жовт. 2011 р. №1000/2011/ URL : <https://www.google.com.ua/search>.
30. Указ Президента України від 15.03.2016 №96/2016 «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 27 січня 2016 року «Про Стратегію кібербезпеки України». URL <http://www.president.gov.ua/documents/962016-19836>.
31. Про основні засади кібербезпеки України : Закон України від 05.10.2017 №2163-УТТТ. Сайт «Законодавство України». URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2163-19>.
32. Положення про організацію заходів із забезпечення інформаційної безпеки в банківській системі України, затверджене Постановою Правління Національного банку України 28.09.2017 № 95. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0095500-17>.

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека ім. В. І. Вернадського – <http://www.nbuv.gov.ua>
2. Кабінет Міністрів України – <http://www.kmu.gov.ua>
3. Міністерство юстиції України – <http://www.minjust.gov.ua>
4. EUR-Lex. – <https://eur-lex.europa.eu/content/welcome/about.html>
5. Цифрові юристи. Цифрова освіта. – <https://osvita.diia.gov.ua/courses/digital-lawyers>

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Загальна політика	Здобувач освіти зобов'язаний відвідувати всі заняття відповідно до розкладу, вчасно і в повному обсязі. Дотримуватися етики поведінки. Працювати з навчально-методичною літературою (бібліотечні фонди і Всесвітня мережі). Пропущені лекційні заняття відпрацьовуються (усна співбесіда). Відпрацьовувати практичні заняття і самостійні завдання.
Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку.
Політика щодо академічної доброчесності	Під час виконання завдань вимагається дотримання правил академічної доброчесності. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

ОЦІНЮВАННЯ

Нарахування балів	
Види оцінювання	Бали
Змістовий модуль 1 (Теми 1-5)	30
Змістовий модуль 1 (Теми 6-10)	30
Підсумковий контроль (залік)	40

Розподіл балів для оцінювання успішності студентів		
Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

